

ENVER LJUBOVIĆ

**SENJSKI USKOCI I PLEMIĆI VUKASOVIĆI
I NJIHOVI GRBOVI**Enver Ljubović
Vladimira Čopića 1
HR 53270 Senj929.52 Vukasović
929.642 Vukasović
Prethodno priopćenje
Ur.: 2006-12-28

Autor u navedenom prilogu opisuje poznatu senjsku uskočku i plemićku obitelj Vukasović koja se u povijesnim dokumentima pojavljuje u raznim oblicima prezimena: Vukasović, Vukassevich, Wukassovich i Vukaszovich. Donosi i nekoliko grbova i jednu grbovnicu o dodjeli plemstva i grba. Obitelj se u Senj doselila iz Dalmacije, a u Dalmaciju su se doselili iz Bosne i Hercegovine krajem 15. st. U Senju se javljaju u prvoj polovici 16. st., oko 1537., tj. nakon pada Klisa pod Osmanlije, kada se nekoliko članova ove obitelji dosejava u Senj. Članovi ove obitelji kao graničarski časnici služili su u raznim vojničkim posadama Senjske kapetanije i Vojne krajine. Stekli su ugled kao iskusni časnici pa su i odlikovani od austrijskog cara te stekli plemstvo i grb. Godine 1665. dobili su i senjsko plemstvo i bili uvedeni u gradski patricijat. Plemstvo je dobio od cara Leopolda I. 28. siječnja 1667. senjski vojvoda Vinko Vukasović, a plemstvo je potvrđeno na Hrvatskom državnom saboru 1719. Godine 1714. dodijeljeno je viteštvo senjskim plemićima Vukasovićima: Petru, Jurju, Filipu, Antonu i Vinku. Kao bogati građani i plemići u Senju su imali raskošnu baroknu kuću s renesansnim balkonom i pročeljem. U toj kući je tri puta boravio austrijski car Josip II., pa se i danas ova građevina zove "kuća Marije Terezije" (u kojoj je danas smješten Gradski muzej).

Najpoznatiji član ove obitelji bio je Josip Filip Vukasović (Senj, 1755. – Beč, 1809.), ratnik i graditelj koji je zbog vojničkih zasluga dobio nasljedni barunat i grofovstvo. Ratovao je sa svojim postrojbama diljem Europe, a ponajviše u Italiji i Francuskoj. Poznat je kao graditelj Lujzinske ceste (od Senja do Sv. Jurja i od Senja do Novog Vinodolskog), a realizirao je i mnoge druge graditeljske projekte. Umro je od posljedica ranjavanja na bojnopolju protiv Francuza 1809. te je pokopan u Beču. Smrću njegovog sina Filipa 1844. izumrla je po muškoj liniji ova slavna senjska plemićka i uskočka obitelj.

Ključne riječi: plemićka obitelj Vukasović, heraldika

GRBOVI I GRBOVNICI O DODJELI PLEMSTVA I GRBA

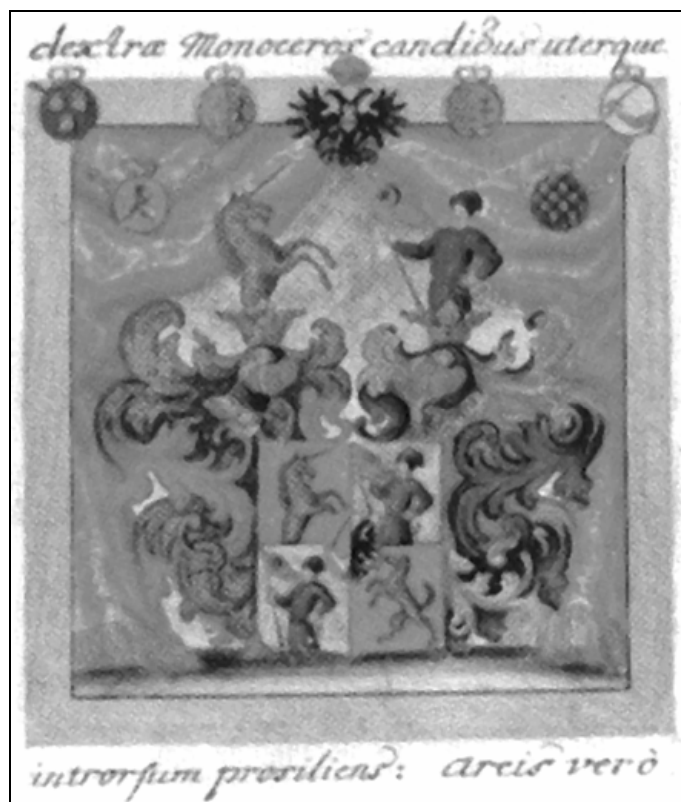
Sl. 1. Plemićki grb obitelji Vukasović

OPIS GRBA

Štit: (plemićki grb) Štit razdijeljen na crveno i zlatno, naprijed iz rascjepa izlazi srebrno obučena ruka koja drži sablju, odostraga iz rascjepa izlazi okrunjeni orao.

Nakit: Iz kacige raste jednorog.

Plašt: crveno-crni

Sl. 2. Viteški grb obitelji Vukasović s povelje cara Karla VI. iz 1714.

OPIS GRBA

Štit: (viteški grb) Štit raščetvoren na crveno i zlatno polje sa štitićem u sredini. U 1. zlatnom polju srebrni jednorog; u 2. i 3. vojnik s opremom koji u desnoj ruci drži mač s crvenim polumjesecom i zvijezdom; u 4. vuk u skoku, okrenut unutra.

Nakit: Dvije kacige: I. jednorog pri rastu i crveno – srebrn plašt

II. vojnik i crveno-srebrn plašt

Barunski grb je isti samo se na dnu štita nalazi šiljak s brijegom. Ukrašen su tri kacige sa savinutim rukama koje drže sablju na kojoj je nabodena ljudska glava. Plašt je crveno-srebrni i plavo-žuti.

Čarsko i hrvatsko – ugarsko plemstvo, carsko viteštvo i ugarski nasljedni barunat.

Sl. 3. Barunski grb Vukasovića

Povelju¹ o dodjeli plemstva i grba podijelio je austrijski car Leopold I. (1657. – 1705.) u Beču 28. siječnja 1667. godine senjskom vojvodi Vinku Vukasoviću, koji je još i prije ove dodjele bio plemić.²

Plemstvo je potvrđeno na Hrvatskom saboru 1719. godine. Austrijski car Karlo VI. (1711.-1740.) svojom poveljom od 14. travnja 1714. dodjeljuje viteški stalež senjskim plemićima Vukasovićima: Petru, Jurju, Filipu, Antonu i Vinku.³

¹ Grbovnica, odnosno povelja o dodjeli plemstva i grba danas se nalazi u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, Zbirka grbovnica, inv. broj 143.

² Original grbovnice danas se čuva u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, Kaptolski arhiv, inv. br. 142.

³ Grbovnica o dodjeli viteštva i proširenju grba čuva se Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, Kaptolski arhiv, inv. br. 187. M. MAGDIĆ, 1885, 62-65; E. LJUBOVIĆ, 2003, 268-271.

Sl. 4. Grbovnica cara Leopolda I. o dodjeli plemstva i grba senjskom vojvodi Vinku Vukasoviću iz 1667.

Godine 1665. obitelj je dobila senjsko plemstvo i bila uvedena u gradski patricijat. Odlukom Hrvatskog sabora od 5. lipnja 1719. Vukasovići su potvrđeni kao hrvatski plemići.⁴ Filip Vukasović je dobio 4. rujna 1720. austrijsko carsko viteštvo.⁵

Sl. 5. Grb Vinka Vukasovića s povelje kralja Leopolda iz 1667.

⁴ Zaključci Hrvatskog sabora, sv. III, Zagreb, 1861, 95-96.

⁵ Original grbovnice nalazi se u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, Kaptolski arhiv, inv. br. 189.

Sl. 6. Kameni grb Vukasovića (Tvrđava Nehaj)

U poznatom popisu patricijskih i građanskih obitelji Senja iz 1758. nalaze se i Vukasovići.⁶

Kameni grb obitelji Vukasović s posvetnim natpisom nalazio se u crkvi sv. Nikole koja je razrušena u 19. st., a danas se nalazi u crkvi Blažene Djevice Marije (katedrala) u Senju iznad ulaznih vrata u sakristiju.⁷ Vukasovići su dugo godina bili veliki donatori pavlina u Senju, a njihovom materijalnom potporom održavao se pavlinski samostan i crkva sv. Nikole.

Opis kamenog grba iz crkve Blažene Djevice Marije u Senju

U polukružnom štitu u obliku razdijeljene konjske glave (*testa di cavalo*) razdijeljenom u 4 polja sa srcem štita u sredini isklesan je u gornjem desnom polju jednorog, a u lijevom polju vojnik s razvijenom zastavom. Isti raspored likova je i u donjem dijelu štita samo obrnuto. Iznad štita nalaze se dvije kacige, na desnoj je jednorog, a na lijevoj vojnik s razvijenom zastavom. Kacige su ukrašene hrastovim lišćem koje obavija štit sa svih strana, a ispod je tekst na latinskom jeziku koji glasi:

⁶ M. MAGDIĆ, 1885, 50.

⁷ Grb s natpisom iz 1754. godine izrađen je od klesanog kamena vapnenca, a u crkvu Blažene Djevice Marije u Senju prenesen je u 19. st., po svojoj prilici iz razrušene crkve sv. Nikole u Senju. Grb je na ovalnoj ploči i danas se nalazi iznad ulaza u katedralnu sakristiju. Ispod reljefnog grba nalazi se natpis na latinskom jeziku i godinom 1754.

Sl. 7. Kameni grb obitelji Vukasović, katedrala B. D. M. u Senju

GEORGIUS VUKASSEVICH
NON UT SUA FAMA
TRIUMPHAT
ARAS IMPOSUIT SED TUS VIRGO
P... BENS
1754

*PODRIJETLO PREZIMENA, POVIJEST PLEMIĆKE OBITELJI I
NAJPOZNATIJI ČLANOVI OBITELJI*

Ovo prezime dolazi u povijesnim dokumentima u oblicima: Vukassovich, Vukassevich, Wukassovich, Vukaszovich i Vukasović.

U osnovi prezimena Vukasović je ime vuk, a to se uglavnom odnosi na stara prezimena u čijoj je osnovi naziv životinje. Ova prezimena dosta su česta u dinarskoj i bosanskoj antroponimiji, kao npr. Vuk, Vučeta, Vučković, Vučetić, Vukas, Vuković, Vukoslav, Vučinić i druga. Jezikoslovci takva prezimena svrstavaju u profilaktička jer se njime htjelo nositelja prezimena zaštititi od nasrtaja vuka. Vukasović je prezime patronimiskog podrijetla, a nastalo je od

prezimana Vukas, koje je često u dinarskom arealu prezimana. Prezimana na *-as* su česta i uglavnom su vlašskog podrijetla. Sufiks *-as* je slavenskog podrijetla, a dodavano je prezimenima izvedenim od pokraćenih dvočlanih imena, npr. Vukas od Vukoslav. Na ova imena dodaje se patronimiski nastavak *-ić, -ović, -ević*.⁸

Ova poznata i slavna uskočko-plemićka obitelj podrijetlom je iz Dalmacije, iz Poljica, a živjeli su u velikom broju i oko grada Klisa. U spomenute krajeve naselili su se iz Bosne nakon pada Bosne pod Osmanlije 1463. godine. U Senj su se doselili u 16. st., nakon pada Klisa 1537. pod Osmanlije. Doseljenjem u Senj stekli su veliki ugled među najutjecajnim aristokratskim obiteljima habsburških zemalja, kako obrazovanošću tako i nazočnošću u mnogobrojnim vojnim i javnim službama. U staroj povijesnoj jezgri grada sagradili su raskošnu kuću-palaču u baroknom stilu s renesansnim balkonom i pročeljem od klesanog kamena s venecijanskim i baroknim arhitektonskim elementima.⁹

Sl. 8. Palača obitelji Vukasović
(danas Gradski muzej)

⁸ P. ŠIMUNOVIĆ, 1995, 138-139.

⁹ Palača je građena u 16. st., a tijekom 18. stoljeća nadograđen je treći kat. Austrijski car Josip koji je posjetio Senj 1775, 1783. i 1786. odsjedao je u kući Vukasovića, pa i danas ovu palaču obitelji Vukasović Senjani nazivaju "kuća Marije Terezije" (danas je u njoj smješten Gradski muzej).

Služili su kao graničarski časnici u različitim vojnim posadama Senjske kapetanije i stekli ugled kao iskusni časnici. U izvorima se spominje Petar Vukasović kao zastavnik u Senju oko 1607.

U popisu stanovništva tvrđavnog naselja Otočac iz 1644. godine nalazi se i nekoliko članova obitelji Vukasović koji su se doselili iz Senja u razdoblju od 1555. do 1644. godine.¹⁰

Ivan Vukasović zvani Ciceron bio je porkulab (kaštelan) u Ledenicama (Vinodol).

U registru akata bivšeg Karlovačkog generalata iz 18. st., koji se čuva u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu spominju se mnogi Vukasovići kao visoki graničarski časnici na prostoru Vojne krajine.

U senjskoj povijesti Vukasovići su poznati po plemićkoj buni od 1719. do 1722., u kojoj su se senjski građani pobunili zbog gaženja starih senjskih prava. Senjani su kaznili i zatvorili neke članove patricijske obitelji Vukasović i Homolić koji su još 1696. godine pristali uz njemačke zapovjednike i tom prigodom podržali ukidanje povlastica na solnu daću.

Kao poseban dio austrijske ratne mornarice brodovi Vukasovića suprotstavljaju se u borbama na moru francuskoj, španjolskoj i sardinskoj mornarici. Vukasovići su bili vezani uz red pavlina i njihovo djelovanje u Senju, pa je tako Filip Vukasović podigao u crkvi sv. Nikole oltar Gospine krunice.

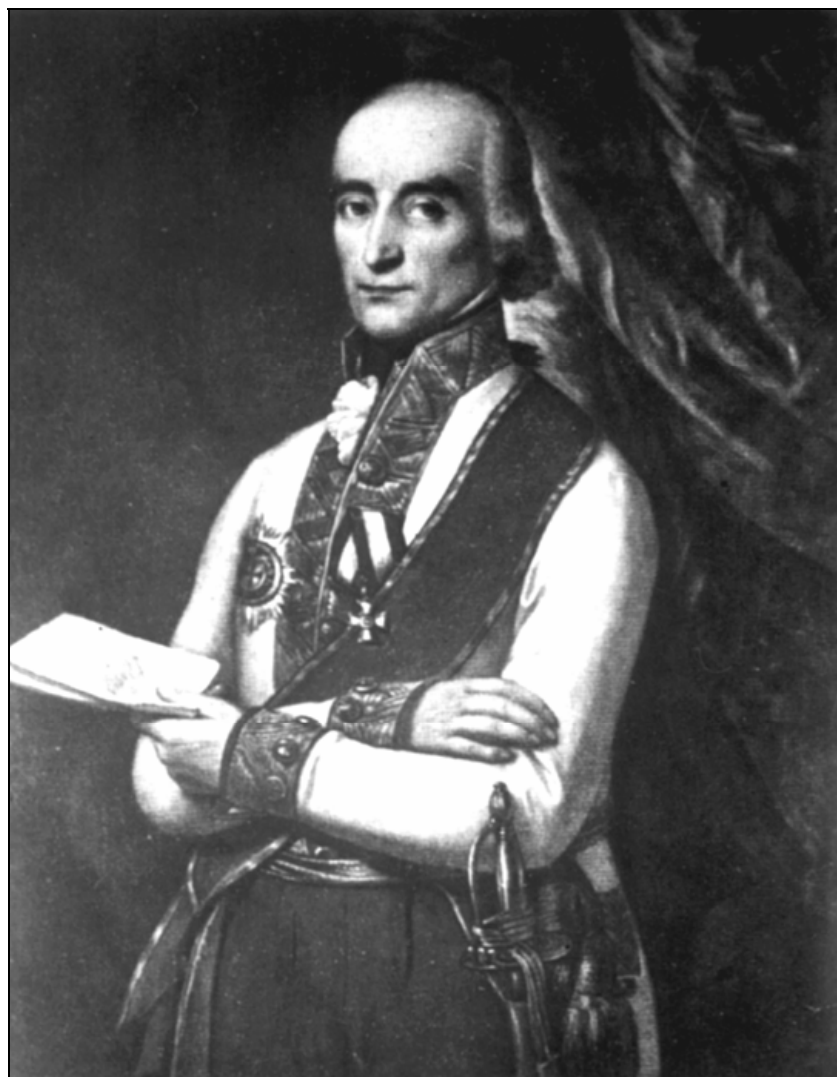
Kada je razrušena crkva sv. Nikole, neki dijelovi inventara su preneseni u Katedralu, npr. oltar Gospe Žalosne, pa možda i kameni grb obitelji Vukasović (1874.).

Imali su posjede pod Udbinom na Krbavskom polju, a rodbinskim vezama bili su povezani s nekoliko poznatih hrvatskih plemenitaških obitelji.

Najpoznatiji i najistaknutiji član ove plemićke obitelji bio je Filip Vukasović (Joseph Philipp Vukassovich), ratnik i graditelj, odvjetak senjske patricijske obitelji koja vodi podrijetlo od poznate časničke ličke graničarske obitelji. Rođen je u Sv. Petru (Brvnu) u Lici 1755. godine. Sin je Petra, graničarskog časnika i majke Ane, rođene Bašić, koja je također podrijetlom iz poznate ličke časničke obitelji.¹¹ Oženjen je bio s Ivanom Pulcheriom (Johanna Pulcheria), barunicom Malfatti (8. kolovoza 1779. – 22. prosinca 1834.), s pridjevcima "de Tisfeld", "von Stiegenberg", "von Kriegsfeld", "von Buchelgrund" i "Stingberg".

¹⁰ A. IVIĆ, 1961, 143.

¹¹ U registru Akata Karlovačkog generalata iz 18. st. koji su pohranjeni u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, osim Filipova oca, Petra Vukasovića, spominju se i drugi Vukasovići kao visoki časnici austrijske vojske Vojne krajine.

Sl. 9. Barun Filip Vukasović¹²

¹² WURZBAH, 1885, Teil 5, 26. Slika prikazuje generala Filipa Vukasovića u odori austrijskog podmaršala s odličjima Reda Marije Terezije i ruske carice Ane. Po svoj prilici slika je nastala poslije 1788. godine kada je Filip odlikovan viteškim redom. Slika je radena na listu veličine 16,5 x 23,5 cm, a dimenzije slike su 12 x 15 cm. Ispod slike je potpis: "BARUN PHILIPH VUKASSOVICH". Slika se nalazila u arhivu Grada Senja koji je izgorio tijekom

Školsko obrazovanja dobio je u Regimentnom domu u Beču, gdje je završio carsku i kraljevsku inženjerijsku vojnu akademiju, pa je slijedio tradiciju svojih predaka posvetivši se vojničkom pozivu.¹³

Imao je četvero djece: Josipa, Filipa, Mariju i Anu. Nadživjeli su ga samo dvoje djece, sin Filip i najmlađa kći Ivana, (30. studenoga 1809. – 1865.) koja je bila udana za Ludwiga Neelmayera i živjela je u Beču, ondje umrla i pokopana.

Car Josip I. promiče ga 15. veljače 1788. u čin austrijskog majora i dodjeljuje mu tom prigodom odlikovanje, tj. viteški Red carice Marije Terezije i ruske carice Ane za osobite zasluge u ratu i za revnost u izvršavanju vojničke dužnosti. Kao časnik Ličke graničarske pješачke pukovnije sudjelovao je 1778. i 1779. u bavarskim nasljednim ratovima te se nakon njih vratio u svoju regimentu (pukovnicu) u Liku.

Dobio je i nasljedni barunat i grofovstvo zbog hrabrosti i držanja u ratu Austrije protiv Osmanlija u Crnoj Gori. Naime, u Crnu Goru su 11. ožujka 1788. došli austrijski časnici s deset četa vojske, a većina Crnogoraca bila je protiv dolaska austrijske vojske. Austrijska vojska bila je pod zapovjedništvom kapetana Filipa Vukasovića i kapetana Ludviga Perneta. Istaknuo se kao hrabar i odlučan zapovjednik austrijske vojske u borbama protiv Osmanlija u Crnoj Gori te Francuza u Italiji.

Od vojnika Crnogoraca, Austrijanaca i Ličana sastavio je dobrovoljačku pukovnicu "Gyulay" te je unaprijeđen u čin dopukovnika i postao zapovjednik spomenute pukovnije. Godine 1790. vratio se u Ličku graničarsku pukovnicu, a godine 1794. postaje zapovjednik Ličke graničarske pukovnije.

U ratovima protiv Napoleona zapovjedao je karlovačkim bataljunom. Godine 1793. branio je samostan La Certosa kod Leone te je nakon devetosatnog otpora bio prisiljen na povlačenje. Sudjelovao je 1796. godine i u vojnom pohodu kod Voltre i Massone.

Nagrađen je odličjem-veleredom sv. Ane 1799. zbog doprinosa u borbi protiv Napoleona u sjevernoj Italiji.

Grbovnica o dodjeli barunata dodijeljena je 9. travnja 1802.¹⁴ Postao je 7.

Drugog svjetskog rata. Slika je objavljena u knjizi *Hrvatski kulturni spomenici*, I, Senj, JAZU, Zagreb, 1940, sl. 86.

¹³ U ovoj obrazovnoj ustanovi primijetila ga je carica Marija Terezija i kao najboljem pitomcu Akademije poklonila mu je 12 zlatnih dukata, a kada je saznala da je zlatne dukate poslao siromašnom ocu u Liku, dala mu je još 24 dukata i poslala godišnju mirovinu za siromašna oca.

¹⁴ Grbovnica se nalazi u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, Zbirka grbovnica inv. br. 223. U HAD-u u Zagrebu nalaze se: Spisi obitelji Vukasović, kutija 1-3.

listopada 1799. general major austrijske vojske nakon uspješnog napada 1796. kod Mantue, a zbog hrabrog držanja na bojnopolju promaknut je u čin carskog kraljevskog podmaršala.

Odlikovan je Diplomom grada Torina 6. lipnja 1799., kada mu je austrijski car Franjo II. povjerio zapovjedništvo nad Errichtete Infanterijom-Regiment broj 48. Borio se 1800. godine kod Bellinzone, kako bi zaustavio Napoleona prije prijelaza preko prijevoja Sv. Gotharda, ali ga je jaki protivnik prisilio na povlačenje prema gradu Milanu.

U pretposljednjoj borbi 1809. borio se sa svojom divizijom kod Asperna te na kraju kod Wagrama, gdje je 6. srpnja smrtonosno ranjen, poslan na liječenje u Beč, gdje 9. kolovoza 1809. godine umire od posljedica ranjavanja.

Od cara Franje II. bio je nagrađen i dobio je kao darovnicu posjed Ribnik-Netretić (Nobilis curia Vukaszoviziana). Posjed 1809. dolazi u vlasništvo Francuza, koji izgrađuju današnje središte Netretića te nastavljaju gradnju ceste do grada Karlovca. Ovaj posjed i grad Ribnik darovan je zbog uspješnog završetka Lujzinske ceste.¹⁵

Filip Vukasović bio je i poznati graditelj cesta, a izgradio je Lujzinsku cestu od Karlovca do Rijeke te ceste od Senja do Svetog Jurja i od Senja do Novog Vinodolskog. Kao iskusni vojni inženjerac osim cesta bio je realizator i drugih važnih graditeljskih projekata.¹⁶ Kažu da je slavni graditelj Lujzinske ceste tvrdio "da sve može novac i Primorac".¹⁷

Uredio je i gradsku luku u Senju i regulirao bujicu – potok od Senja do Senjske Drage.

Godine 1844. umro je i njegov sin Filip Vukasović – Mlađi (umirovljen kao natporučnik 1838.), a s njegovom smrću izumrla je ova slavna senjska plemićka obitelj u muškoj lozi.

Osim časničkog zanimanja i svećenički poziv je bio popularan u ovoj obitelji. Nekoliko članova ove plemićke obitelji su bili svećenici te su službovali u raznim mjestima Like i Primorja, a među njima najpoznatiji je bio Vinko Vukasović. On je u drugoj polovici 18. st. obnašao dužnost generalnog i kapitularnog vikara Senjske biskupije. Studirao je teologiju na zavodu Ferdinandeum u Grazu oko 1717. godine.

Poznat je i Ivan Dominik Vukasović, svećenik i pisac, rođen je i odrastao u gradu Senju, školovao se u rodnom gradu, Klagenfurtu i Gorici. Teologiju je

¹⁵ S. SAVITSZ-NOSSAN, 1969-70, 177.

¹⁶ S. SAVITZ-NOSSAN, 1969-70, 173-191.

¹⁷ I. LUKEŽIĆ, 2005.

studirao u Beču kod pavlina.¹⁸ Za svećenika ga je zaređio senjski biskup Juraj Vuk Čolić "de Lövensberg" (1746. – 1764.). Bio je svećenik u Senju, 1751. u Rabu, a krajem 1751. nalazimo ga kao župnika u Smiljanu u Lici.¹⁹ Oko 1756. i privremeni je crkveni upravitelj u Gospiću. Služio je i kao vojni kapelan u raznim bataljunima Ličke pukovnije koji su sudjelovali u Sedmogodišnjem ratu (1756. – 1763.).²⁰

Službovao je kao župnik i u Perušiću, a 1774. nalazimo ga kao župnika u Otočcu.²¹ Obnovio je župnu crkvu i sagradio župni dvor, uredio i crkve u ostalim mjestima župe. Imenovan je 1793. zagrebačkim kanonikom pojcem (*canonicus cantor*). Umro je 21. rujna 1799. u 71. godini života.²²

Svećenik Petar Vukasović iz Baške na otoku Krku studirao je teologiju u Loretu u odgojno-obrazovnom zavodu za svećenike iz Hrvatske "Collegium illyricum". Nalazimo ga u popisu zavoda od 1765. do 1772., a od 1780. do 1788. na popisu nalazimo još jednog Vukasovića, Filipa. Jedan i drugi dovršili su studije i vratili se u Senjsku biskupiju.²³

Svećenik Filip Vukasović rođen je u Senju 4. veljače 1759. Bio je župnik u Senjskoj Dragi, 1794. imenovan je senjskim kanonikom, a zatim i generalnim vikarom Senjske biskupije.²⁴ Bio je senjski župnik od 1798. do 1807. te rektor sjemeništa od 1806. do 1810. dok sjemenište nije izgorjelo, a također je bio i direktor gimnazije u Senju te prorektor Teološkog fakulteta u Senju. U Senjskoj Dragi pokraj Senja je 1809. godine svečano dočeka poznatog francuskog generala i maršala Marmonta riječima: "Et nos sumus Galli Senones" (I mi smo Senonski Gali).²⁵ Umro je 6. listopada 1820. godine.

Danas u Senju ne živi obitelj Vukasović. Vukasovići su danas najbrojniji u zaleđu Splita (Poljica, Dugopolje), a ima ih i u ostalim dijelovima Dalmacije i cijele Hrvatske. U mjestu Baška na otoku Krku također se nalazi nekoliko obitelji Vukasovića koji su se naselili iz Senja u Bašku, gdje su mnogi Senjani imali zemlju za obrađivanje.

¹⁸ Biskupski arhiv Senj, Fasc. I. i VI. Dosta podataka o Ivanu Dominiku Vukasoviću nalazi se u HDA u fondovima: Ugarsko namjesničko vijeće, Hrvatsko – slavonski spisi, Acta ecclesiastica i Ujedinjena bansko-varaždinsko-karlovačka generalkomanda.

¹⁹ BISKUPSKI ARHIV SENJ Fasc. I (B), broj 47(1751.), p. 35-36.

²⁰ I. D. VUKASOVIĆ, 2005, 19.

²¹ M. RAJKOVIĆ, 1997, 72.-I 75.

²² Podatke o zagrebačkim kanonicima dao je u neobjavljenom rukopisu Ljudevita Ivančana, a rukopis se danas nalazi u Arhivu HAZU u Zagrebu, sig.II./d/243.

²³ M. BOGOVIĆ, 1999, 15; Collegi vari, 36.

²⁴ M. BOGOVIĆ, 1999, 148.

²⁵ M. BOGOVIĆ, 1999, 21.

U Crnoj Gori danas žive Vukasovići pravoslavne vjere. U jednom popisu stanovništva sela Žlijeba iz 1750. u sastavu planinskih sela Dračevica pod vlašću Venecije spominje se knez Vukašin Vukasović s četrnaest članova obitelji.

Senjska uskočko-plemićka obitelj Vukasović ostavila je dubok trag u povijesti i kulturi grada Senja i cijele Hrvatske. Zbog svoje izuzetne intelektualne i vojne nadarenosti bili su rado viđeni na bečkom dvoru, a članove bečkog dvora (posebice suvladara, a kasnije cara Josipa II.) dovodili su u obilazak Senja, Primorja i Like. Neki su članovi ove obitelji biliiskusni časnici, graditelji i svećenici; i svaki od njih iskazao se u različitim djelatnostima. I danas je u Senju živo sjećanje na ovu senjsku plemićku obitelj a posebice na baruna i generala Filipa koji se, osim u časničkom pozivu, isticao i kao jedan od najpoznatijih graditelja cesta u nas. Malo je u nas obitelji iz razdoblja 17. i 18. st. koje je krasilo domoljublje te posebice ljubav prema svom zavičaju, kao što su to bili senjski Vukasovići.

Izvori

- Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, neobjavljeni rukopis Ljudevita Ivančana o zagrebačkim kanonicima, sig.II./d/243.
Biskupski arhiv Senj (BAS), Fasc. I. i VI.
Biskupski arhiv Senj (BAS), Fasc. I.(B), broj 47.(1751.), p. 35.-36.
Hrvatski državni arhiv Zagreb, Zbirka grbova i grbovnica
Hrvatski državni arhiv, Zagreb, Kaptolski arhiv
Hrvatski državni arhiv, Zagreb, Hrvatsko-slavonski spisi
Hrvatski državni arhiv, Zagreb, Acta ecclesiastica
Hrvatski državni arhiv, Zagreb, Ujedinjena bansko-varaždinsko-karlovačka generalkomanda
Hrvatski državni arhiv, Zagreb, Zaključci Hrvatskog sabora, sv. III., Zagreb, 1861.
Hrvatski državni arhiv, Zagreb, Akti Karlovačkog generalata iz 18. st.
Hrvatski državni arhiv, Zagreb, Spisi obitelji Vukasović, kutija 1.-3.

Literatura

- Ivan BOJNIČIĆ, *Der Adel Kroatien und Slavonien*, Nurnberg, 1899.
Mile BOGOVIĆ, *Povijest visokoškolske izobrazbe u biskupijama senjskoj i modruškoj ili krbavskoj do 1940.*, Sakralna baština Senj, Senj, 1999.
HRVATSKI KULTURNI SPOMENICI, I., SENJ, JAZU, Zagreb, 1940.
Ljudevit IVANČAN, *Podaci o zagrebačkim kanonicima*, rukopis u Arhivu HAZU, sig.II./d/243.
Emilij LASZOWSKI, *Vojna Hrvata protiv Turske u Crnoj Gori 1788.*, Prosvjeta, Zagreb, 1896.

- Mile MAGDIĆ, Popis patricijskih i građanskih porodica senjskih od godine 1758, *Starine*, knjiga XVII, Zagreb, 1885.
- Mile MAGDIĆ, Prilozi za povijest starih plemićkih porodica senjskih, *Starine*, knjiga, XVIII, Zagreb, 1885.
- Enver LJUBOVIĆ, *Gradski i plemićki grbovi Senja*, Vlastita naklada, Senj, 1998.
- Aleksandar IVIĆ, Migracije Srba u Hrvatsku, *Srpski etnografski zbornik*, broj 28., Beograd, 1923.
- Irvin LUKEŽIĆ, Uloga Engleza u riječkoj industrijskoj revoluciji, *Sušačka revija*, Rijeka, 42/43, 2005.
- Stjepan NOSSAN SAVITZ, Filip Vukasović 1755.-1809., *Senjski zbornik*, 4, Senj, 1969-1970.
- Stjepan PAVIČIĆ, Seobe i naselja u Lici, *Zbornik za narodni život i običaje*, knjiga 41, JAZU, Zagreb, 1961.
- Mile RAJKOVIĆ, Župa Otočac (povijesni pregled prema nepoznatim izvorima i poznatoj literaturi do 1972. godine), *Grad Otočac*, 3, Katedra čakavskog sabora i Gacko pučko otvoreno učilište, Otočac, 1997.
- Petar ŠIMUNOVIĆ, *Hrvatska prezimena*, Golden Marketing, Zagreb, 1995.
- Ivan Dominik VUKASOVIĆ, *Zemljopisni i povijesni opis Karlovačkog generalata u Kraljevini Hrvatskoj* (priredio Željko Holjevac), Državni arhiv Gospić – prilozi za povijest Like, svezak VII. c, Gospić, 2005.
- Karl WURZBACH, *Biographisches Lexikon des Kaisertums Österreich 1856 – 1891.*, 5. Teil, K.u.K. Hof- und Statsdruckerei, Wien, 1885.

SENJER USKOKEN UND ADELIGE VUKASOVIĆ UND IHRE WAPPEN

Zusammenfassung

Der Autor des angeführten Beitrags beschreibt die bekannte senjer Uskoken und adelige Familie Vukasović, die in historischen Dokumenten in verschiedenen Nachnameformen erscheint: Vukasović, Vukassevich, Wukassovic und Vukaszovich. Ebenfalls mit sich trägt sie einige Wappen und einen Wappenbrief bei der Vergabe des Adelstitels und Wappens. Die Familie ist von Dalmatien nach Senj ausgewandert und am Ende des 15. Jahrhunderts von Bosnien und Herzegowina nach Dalmatien. In Senj erscheinen sie in der ersten Hälfte des 16. Jahrhunderts, um 1537, d.h. nach dem Fall von Klis durch Osmanen in der Zeit, als einige Mitglieder dieser Familie dabei nach Senj ausgewandert sind. Die Familienangehörigen, wie die Grenzzoffiziere, haben verschiedenen Soldatenbesetzungen der senjer Hauptmannsbüros und der Militärrandgebiete gedient. Sie haben den Ruf als erfahrene Offiziere erworben, wurden somit auch vom österreichischen Kaiser ausgezeichnet und erwarben den Adelstitel und Wappen. Im Jahre 1665 haben sie ebenfalls den senjer Adelstitel erhalten und wurden in das städtische Patriziatum eingeführt. Der senjer Herzog Vinko Vukasović bekam den Adelstitel am 28. Januar 1667 von Kaiser Leopold I., bestätigt wurde der Adelstitel 1719 vom Kroatischen Staatsparlament (Sabor). Im Jahre 1714 wurde er das Rittertum senjer Adelligen Vukasović vergeben: Peter, Juraj, Filip, Anton und Vinko. Als reiche Bürger und Adelige in Senj hatten sie ein luxuriöses Barockhaus mit

einem Balkon aus der Renaissancezeit und einer Vorderseite. In diesem Haus hat dreimal der österreichische Kaiser Joseph II. gewohnt, so dass dieses Bauwerk auch heute noch "Haus der Maria Theresia" heißt, in dem heute das Staatsmuseum untergebracht ist.

Das bekannteste Mitglied dieser Familie war Josip Filip Vukasović (Senj, 1755 – Wien 1809), ein Krieger und Baukünstler, der aufgrund des Kriegsverdienstes den Nachfolgerbaron und den Grafentitel erhalten hat. Er war im Krieg mit seinen militärischen Einheiten in ganz Europa und vor allem Italien und Frankreich. Er ist bekannt als Baumeister Luisianer-Straße, die Straße, die von Senj nach Sv. Juraj und von Senj bis Novi Vinodolski führte und realisierte außerdem noch viele andere Bauprojekte. Er ist an Verletzungsfolgen im Kampfgebiet gegen die Franzosen 1909 gestorben und wurde in Wien beigesetzt. Durch den Tod seines Sohnes Filip 1844 sind die Männer dieser berühmten, senjer, adeligen und uskoken Familie ganz ausgestorben.

Schlusswörter: Adelige Familie Vukasović, Heraldik

SENJ USKOKS AND NOBLEMEN VUKASOVIĆ AND THEIR COATS OF ARMS

Summary

In the paper this paper the author describe the famous Senj Uskoks and noble family Vukasović, who in historical documents appeared under different forms of their family name as: Vukasović, Vukassevich, Wukassovich and Vukaszovich. The author gave some presentation of their coat of arms and a document of receiving the noblemen status and coat of arms. The family moved to Senj from Dalmatia and to Dalmatia they had moved from Bosnia and Herzegovina at the end of the 15th century. In Senj they appeared in the first half of the 16th century, about 1537, i.e. after the Ottoman conquest of Klis, when some members of the family moved to Senj. The members of this family served as border officers in different military troops of Senj Captaincy and Military Border. They gained the respect as experienced officers and therefore they were awarded by the Austrian Emperor and gained the nobility and a coat of arms. In 1665 they received the nobility status in Senj and were introduced into the city patricians. Senj Duke Vinko Vukasović received the nobility status from Emperor Leopold I on 28th January 1667 and his nobleman status was confirmed by the Croatian Sabor (Diet) in 1719. In 1714 the status of knight was given to the Senj noblemen Vukasović: Petar, Juraj, Filip, Anton and Vinko. As rich citizens and noblemen in Senj they had a luxurious Baroque house with Renaissance balcony and façade. Austrian Emperor Joseph II was in this house three times and therefore today this house is named 'the House of Mary Theresa' and here today is the City Museum.

The most famous member of this family was Josip Filip Vukasović (Senj, 1755 – Vienna, 1809), warrior and architect, who received the inherited Baron and Count status because of his merit. He served as soldier throughout Europe mostly in Italy and France. He was known as the architect of the Louisiana Road (Lujzinski Cesta), which goes from Senj to Sveti Juraj (St. George) and from Senj to Novi Vinodolski. He also participated in many other architectural projects. He died after being wounded on the battlefield against the French in 1809 and was buried in Vienna. After the death of his son Filip in 1844 the male line of these glorious Senj noblemen and Uskok family ended.

Key words: noble familij Vukasović, heraldies